

CHƯƠNG 58.

Paris. Ở Paris, tôi có một người quen, giao thiệp chung với tất cả gia đình tôi qua lá thư giới thiệu của một người bạn khác ở Sài Gòn ngày tôi bỏ quê hương ra đi.

Anh bạn này du học và ở luôn tại Pháp kể từ 1954, hiện đang làm giám đốc một công ty của người ngoại quốc, lại cũng là hội trưởng hoặc giữ một chân thiết yếu trong các hội đoàn Việt Nam tại Paris.

Sự hoạt động của anh trong cộng đồng người Việt không phải là ít và tất cả chỉ đều nhằm vào để làm lợi cho riêng anh trong mục đích chính trị. Hồ hào đoàn kết, cổ võ xây dựng cho quê hương đất nước... là những tiêu đề anh thường nói tới. Nhưng cứ mỗi năm, anh lại tiêu một tháng hè cùng vợ con trên các vùng biển miền Nam hay là trong các xứ Tây Âu.

Một bữa gặp anh, thấy nét mặt anh rầu rĩ, tôi ngạc nhiên thì được nghe anh giải thích rằng con chó nhỏ trong nhà anh đột nhiên biếng ăn, bệnh, rồi mới vừa chết vào tối hôm trước. Anh thêm: “Cả nhà, luôn tôi nữa, đều buồn bã, bởi vì nó là con vật rất được mọi người quý yêu.”

Thật tình tôi kinh ngạc, không phải vì điều một con người tiếc thương cái chết của một con chó, mà chính vì câu nói ấy phát sinh từ một người “ưa làm chuyện lớn” như anh!

Tình thân giữa anh và gia đình tôi không nhiều nhưng cũng không quá ít để tôi không thể nào ghìm được nụ cười mà bật lên câu nói: “Việt Nam mất nước (nói theo kiểu chống Cộng), hay Việt Nam chậm tiến nghèo nàn (nói theo kiểu thân Cộng) cũng là phải. Bởi vì đa số người Việt Nam ở bên nhà hay ở đây ai cũng chỉ lo mưu cầu vật chất, tiền bạc, hoặc hơn nữa tập lấy cho bản thân một thói quen trường giả thời thượng, hơn là suy nghĩ được một điều gì cao xa hơn cho tinh thần và tâm trí, mấu chốt của sự xây dựng một xã hội tốt đẹp.”

□

Sài Gòn, tháng 11/1979.

Cũng có khi tôi đâm nhớ ôi là nhớ các chuyến khởi hành! Mười năm không phải là ít với một đam mê ăn sâu vào tâm thức. (Mười năm nối kết cuộc đời qua các chuyến đi trên khắp quê hương!) Giờ đây, dừng lại trong chu vi hạn hẹp của một thành phố, dù là thành phố tôi quý thương nhiều nhất thì cái cảm giác bức rức trong lòng vẫn không thoát được.

Tôi mang ý nghĩ mình giống như con chim bị nhốt trong lồng, một cái lồng bằng tre mỏng manh xấu xí nhưng có khả năng làm khô héo lần mòn đôi cánh đã quen vùng vẫy tự do. Những tòa *building* ngất ngưỡng che tầm mắt làm cho tôi bức bối nhiều hơn khi hình dung lại những túp lều tranh lẻ loi trên các vùng bờ biển. Các con đường ngộp đầy bụi bặm và xe cộ khiến tôi thêm thương khoảng không gian thom mùi lúa mới có con trâu kéo chiếc cày sau lưng, như hình ảnh đặc thù tiêu biểu của quê hương. Bầu trời Sài Gòn những ngày cuối thu tháng Mười Một không có cái vẻ nên thơ làm đắm lòng người như của vùng đất Tuy Hòa đã hơn

một lần tôi ghé lại. Con gió mơn man da thịt mỗi đêm trở về đã gọi lên không ngừng nỗi nhớ thiết tha theo tiếng gió gào trên các ghềnh đá nơi vùng Mũi Né xa xôi.

.....

Một buổi trưa trong tháng Mười Một, tôi và hai người bạn rủ nhau vào Rex xem *ciné*. Chuyện phim nói về hai chàng nhạc sĩ chơi dương cầm cùng yêu một cô bạn gái, đã là đề tài tranh luận cho cuộc *café* buổi tối của chúng tôi bên dòng Kinh Nước Đen. Hôn Nhân và Đam Mê là hai điều phải chọn lấy một trong phim của hai nhân vật chính. Cả hai điều đều có giá trị tương xứng. Nhưng với tôi, vai trò chàng nhạc sĩ chọn Đam Mê được ưa thích nhiều hơn.

Có lẽ rằng hơi lệch lạc với ý nghĩ trên khi tôi chỉ là một người phụ nữ. (Mà một người phụ nữ thì cũng chẳng khác gì một con chim non cần phải được che chở bởi tổ ấm hôn nhân!) Không phải bây giờ, mà chính từ ngày xưa còn bé, tôi vẫn luôn luôn tin rằng "Hôn nhân bẻ gãy biết bao tài năng, làm dừng lại bao ước mơ, hoài bão". Không ghét, không chủ trương từ khước, nhưng tôi cho rằng giá đừng bi vương vào hai chữ hôn nhân trong đời có lẽ lại hơn!

Suốt nhiều năm, tôi vẫn nghĩ rằng Tình Yêu giải hóa cho muôn ngàn thống khổ của đời sống. Tuy nhiên điều kết thúc cuối cùng của một tình yêu trong tôi vẫn chỉ nhường bước cho nỗi đam mê phiêu bạt, ra đi. Ngày nay, sau hơn năm năm sống trong một cơ cấu thay đổi mới của xã hội, có những đêm đối diện lòng mình, tôi cũng đã nghe băng khuâng ray rức. Nhưng, những nỗi này, chẳng bao giờ Tình Yêu hay Hôn Nhân dự phần là nguyên nhân chính. Mà càng ngày, những khả năng trong tôi càng như bị chậm lụt chính vì cuộc sống bức bách hiện tại đã bóp nghẹn gần hết của tôi mọi đam mê.

Tôi nhớ đã đọc đâu đó một câu của Soren Aebj Kiergaard¹: "Kẻ đánh mất đời mình trong đam mê không mất nhiều bằng kẻ đánh mất đam mê."

Phải chăng giai đoạn này của cuộc đời, tôi đang "mất" nhiều hơn là "được?"

Tuy nhiên, nói cho cùng, cho dù là "được" hay "mất" thì có gì tồn tại mãi với Thời Gian?

□

¹ Kiergaard, triết gia người Đan Mạch (1813-1855).